

Επιστήμη και Κοινωνία: Επιθεώρηση Πολιτικής και Ηθικής Θεωρίας

Τόμ. 7 (2001)

Διανοούμενοι

Έφη Λαμπροπούλου, Εσωτερική Ασφάλεια και Κοινωνία τον Ελεγχου

A. Δ. Μ.

doi: [10.12681/sas.640](https://doi.org/10.12681/sas.640)

Copyright © 2015, A. Δ. Μ.

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

M. A. Δ. (2015). Έφη Λαμπροπούλου, Εσωτερική Ασφάλεια και Κοινωνία τον Ελεγχου. *Επιστήμη και Κοινωνία: Επιθεώρηση Πολιτικής και Ηθικής Θεωρίας*, 7, 260–262. <https://doi.org/10.12681/sas.640>

μιουργία ενός κοινωνικού κράτους, το οποίο τελικά επιβλήθηκε και στις ΗΠΑ παρά την αντίθεση της κατεστημένης οικονομικής σκέψης.

Τελικά εκεί που το βιβλίο αυτό οδηγεί το ενδιαφέρον του αναγνώστη είναι η αναγνώριση ότι ενώ στο παρελθόν η οικονομική σκέψη εξελισσόταν κατά κάποιο τρόπο ανεξάρτητα από την πολιτική και ενώ στην κλασική της διατύπωση η Οικονομική δεν επέτρεπε στην πολιτική παρεμβάσεις με σκοπό να διορθώσει την πορεία της, τώρα στις χώρες του αναπτυσσόμενου καπιταλισμού αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο η ανάγκη, η Οικονομική να συνεργάζεται με την πολιτική για την επιλογή των κατάλληλων μέσων αντιμετώπισης των προβλημάτων ιδιαίτερα στον τομέα της απασχόλησης. 'Κανένα βιβλίο με θέμα την Οικονομική Ιστορία δεν μπορεί να ολοκληρωθεί χωρίς να διατυπώνεται η ελπίδα ότι το αντικείμενο θα επανενωθεί με την Πολιτική για να σχηματίσει πάλι τη μεγαλύτερη επιστήμη της Πολιτικής Οικονομίας'. Μ' αυτά τα λόγια κλείνει ο Galbraith το σημαντικό αυτό βιβλίο που θα πρέπει να διαβαστεί από όσους ενδιαφέρονται και για την οικονομική επιστήμη και την πολιτική.

H.K.

Έφη Λαμπροπούλου, *Εσωτερική Ασφάλεια και Κοινωνία του Ελέγχου*. Αθήνα: Εκδ. Κριτική 2001, 220 σελ.

Στο βιβλίο αυτό η συγγραφέας ασχολείται με την *εσωτερική ασφάλεια*. Η επικαιρότητα ενός τέτοιου θέματος στις δύσκολες μέρες που περνά η ανθρωπότητα είναι προφανής.

Τρεις είναι οι κύριες ενότητες του βιβλίου: η αναπαραγωγή και η λειτουργία της ανασφάλειας, η διαχείρισή της με τη βοήθεια ιδιωτικών και δημόσιων ελεγκτικών μηχανισμών και ο ρόλος των παράνομων αγορών στην εμπροθευματοποίηση σημαντικών αγαθών για την ασφάλεια των πολιτών και την πολιτική σταθερότητα.

Στην αρχή του βιβλίου, η Έφη Λαμπροπούλου αναλύει τον τρόπο με τον οποίο η 'πολιτική' για να διατηρεί σημεία επικοινωνίας με το περιβάλλον της και να αναπαράγει την εμπιστοσύνη του κοινωνικού συνόλου χρησιμοποιεί ενίοτε σενάρια απειλής, τα οποία παραλλάσσουν. Το 'οργανωμένο έγκλημα' φαίνεται ότι αποτελεί μια τέτοια μορφή επικοινωνίας του συστήματος 'πολιτική' με το περιβάλλον του. Η συμβολή των μέσων μαζικής ενημέρωσης σ'

αυτήν τη διαδικασία είναι σημαντική. Η επικοινωνιακή αξία του οργανωμένου εγκλήματος (και άλλων εγκλημάτων) οφείλεται, όπως με επιδέξιο τρόπο αναλύει η συγγραφέας, στο ότι διατηρείται στη μνήμη, επειδή δημιουργεί σύγχυση στην κοινή γνώμη και τροφοδοτεί τη συζήτηση γι' αυτό με την προσθήκη συνεχώς νέων στοιχείων και διότι επίσης -λόγω της σοβαρότητας του- συνιστά κοινωνικό πρόβλημα. Οι ελεγχόμενες απειλές και οι κίνδυνοι δεν οδηγούν κατά κανόνα σε απώλεια της εμπιστοσύνης στο πολιτικό σύστημα, αλλά αυξάνουν την ευελιξία και την ελαστικότητά του. Παράλληλα, ενισχύουν την εμπιστοσύνη του κοινωνικού συνόλου και διατηρούν την κοινωνική τάξη.

Η αστυνομική πρακτική από την πλευρά της ασχολείται όλο και περισσότερο με την αντιμετώπιση του φόβου των πολιτών και με το αίσθημα (αν)ασφάλειας και λιγότερο με την αντιμετώπιση της εγκληματικότητας. Με τη σειρά του, ο ιδιωτικός χώρος του ατόμου ο οποίος παραδοσιακά ήταν αντικείμενο προστασίας από το δίκαιο, μετατρέπεται πλέον σ' έναν τόπο επικίνδυνο όπου διαδραματίζεται το 'κρυφό' και το 'απειλητικό'. Ένα τέτοιο κλίμα είναι εξαιρετικά πρόσφορο για την ιδιωτικοποίηση του κοινωνικού ελέγχου μέσω της προσφυγής στις ιδιωτικές εταιρείες ασφάλειας. Η τάση αυτή εξαπλώνεται σε ολοένα περισσότερα κοινωνικά συστήματα τις δύο τελευταίες δεκαετίες και είναι το αντικείμενο της ανάλυσης του δεύτερου τμήματος του βιβλίου. Ειδικότερα, η συγγραφέας εξετάζει τη διάχυση εκλεπτυσμένων μηχανισμών ελέγχου μέσω της έντονης προβολής ενός ηδονιστικού τρόπου ζωής και αναζήτησης ενός χαμένου ρομαντισμού, και την ταυτόχρονη συντήρηση των παλαιών τεχνικών του κοινωνικού ελέγχου για συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες.

Το οργανωμένο έγκλημα εξετάζεται ως παρενέργεια των προσπαθειών του σύγχρονου κράτους και του διεθνούς δικαίου να προστατεύσει τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα έννομα αγαθά ευρύτερης αξίας και τη διεθνή τάξη. Σ' αυτές τις προσπάθειες εμπλέκονται οργανωμένα συμφέροντα και εγκληματικές ομάδες οι οποίες εκμεταλλεύονται κοινωνικά και φυσικά αγαθά -όπως είναι η ανθρώπινη ζωή, η υγεία, καθήκοντα και υποχρεώσεις των κρατικών υπηρεσιών, επαγγελματική δεοντολογία, πληροφορίες, πλουτοπαραγωγικές πηγές- ιδιαίτερα σημαντικά για την ασφάλεια των πολιτών και την πολιτική σταθερότητα. Αυτή η διαδικασία αναλύεται με πρωτότυπο τρόπο στο τρίτο τμήμα της εργασίας.

Κατά τη συγγραφέα, οι έννοιες του δικαίου και του αδίκου αντικαθίστανται σταδιακά από την επικινδυνότητα της συμπεριφοράς και τη διακινδύ-

νευση εννόμων αγαθών. Κατά συνέπεια, στόχος γίνεται η πρόληψη τέτοιου είδους συμπεριφορών που θέτουν σε κίνδυνο έννομα αγαθά. Γι' αυτό είναι σκόπιμο να παρατηρούμε τις εξελίξεις όχι με σημείο αναφοράς τη γραμμική αναπαραγωγή της εγκληματικής συμπεριφοράς, αλλά την εξέλιξη της έννοιας εσωτερικής ασφάλεια και τις μεθόδους προάσπισής της. Οι νέες μορφές κοινωνικού ελέγχου δεν έχουν εμφανή κατασταλτικό περιεχόμενο, είναι πιο εκλεπτυσμένες, πολύπλοκες και διαφοροποιημένες ανάλογα με τις καταστάσεις. Ο νέος κοινωνικός έλεγχος δεν νομιμοποιείται μέσω κανόνων ηθικής, αλλά με βάση μια τεχνοκρατική έννοια της ασφάλειας.

Το βιβλίο αυτό αποτελεί συνέχιση της προσπάθειας της Έφης Λαμπροπούλου να παρουσιάσει τις διάφορες πτυχές του κοινωνικού ελέγχου. Οι αναλύσεις της είναι εμπειρισταωμένες και επιστημονικά τεκμηριωμένες. Χρησιμοποιώντας τα εργαλεία της Εγκληματολογίας της κοινωνικής αντίδρασης αναλύει την κατασκευή του 'οργανωμένου' εγκλήματος, χωρίς ωστόσο να παραβλέπει ότι αποτελεί και μια πραγματικότητα με πολύ σοβαρές συνέπειες. Το μεγάλο, όμως, πλεονέκτημα της συγγραφής είναι ότι εκφράζει το βαθιά επιστημονικό διαλογισμό της με τρόπο σαφή και εύληπτο, σεβόμενη τον αναγνώστη.

Κλείνοντας, θέλω να τονίσω ότι το γενικευμένο αίσθημα ανασφάλειας που επικρατεί στις δυτικές κυρίως κοινωνίες διευκολύνει την αποδοχή λύσεων, οι οποίες αποτελούν σοβαρή προσβολή των ατομικών δικαιωμάτων. Το βιβλίο της Έφης Λαμπροπούλου είναι ένα πολύτιμο εργαλείο για να κατανοήσουμε τους 'κανόνες του παιχνιδιού' ώστε να μπορέσουμε να προβλέψουμε, αλλά και να αντιδράσουμε στη χωρίς όρια επέκταση του μηχανισμού κοινωνικού ελέγχου.

A. Δ. Μ.

Νίκος Μουζέλης, Για Έναν Εναλλακτικό Τρίτο Δρόμο. Αναστοχαστικός Εκουγχρονισμός και τα Αδιέξοδα της Πολιτικής Σκέψης του Anthony Giddens. Αθήνα: Εκδ. Θεμέλιο 2001, 117 σελ.

Στο νέο του βιβλίο ο Ν. Μουζέλης κάνει μια ενδιαφέρουσα προσπάθεια, μέσα από μια εποικοδομητική κριτική του έργου του Α. Giddens, να συμβάλει με δικές του ιδέες στη διαμόρφωση μιας νέας θεωρίας για την Κεντροαριστερά.